

ALKOHOL- OCH DROGPOLITISKT PROGRAM FÖR HULTSFREDS KOMMUN

- ◆ **ARBETA FRAM STRATEGIER FÖR ATT SENARE-
LÄGGA ALKOHOLDEBUTEN HOS UNGDOMAR**
- ◆ **ATT NEDBRINGA DEN TOTALA KONSUMTIONEN
AV ALKOHOL**
- ◆ **ATT KRAFFTULLT SÄTTA IN ÅTGÄRDER FÖR ATT
HELT FÅ BORT NARKOTIKAMISSBRUKET OCH ATT
I DETTA ARBETE PRIORITERA ÅTGÄRDER RIK-
TADE MOT UNGDOMSGRUPPERNA**
- ◆ **ATT HELT FÅ BORT BRUKET AV DOPINGPREPA-
RAT OCH ATT I DETTA ARBETE PRIORITERA IN-
SATSERNA BLAND UNGDOMAR**
- ◆ **ATT UTÖKA OCH EFFEKTIVISERA SAMARBETET
MED OCH MELLAN SAMHÄLLET'S OLIKA VERKSAM-
HETSGRENAR**

Inledning

Socialnämnden beslutade 21 mars 2001 om en modell för genomförandet av ett alkohol- och drogpolitiskt program. Detta program skulle innehålla fem mål som skulle uppfyllas. Dessa mål och förslag på åtgärder för hur de ska uppfyllas presenteras i programmet.

Programmet innehåller en inledande del där själva processen i framtagandet av programmet beskrivs. Vidare presenteras målen och förslag på hur de ska uppfyllas. Vid varje mål uppräknas en eller flera ansvariga som ska se till att åtgärderna utförs, det finns även beskrivnit under vilken tidsperiod detta ska ske. Att precisera huvudansvarig och tidsram är avgörande för att de föreslagna åtgärderna genomförs.

Ambitionen med programmet är att det ska vara kort och ha tydligt formulerade mål och åtgärder. Fokus i programmet kommer att ligga på kommunens föräldrar. För mer bakgrundsinformation finns det en kartläggning över alkohol- och drogsituationen i Europa, Sverige och Hultsfred. Denna kartläggning kan rekvireras från socialförvaltningen.

Processen

Arbetet med framtagandet av det alkohol- och drogpolitiska programmet har letts av en projektledare under 11 månader under hösten 2002 och våren 2003. Socialnämnden har varit uppdragsgivare och arbetet har genomförts i nära samarbete med olika aktörer i kommunen.

Programmet har tagits fram i samarbete med en grupp bestående av representanter från socialförvaltningen, kultur och fritidskontoret, skolan, migrationsverket, landstinget, föreningslivet och polisen. Denna grupp har träffats cirka en gång per månad och då diskuterat olika aspekter av programmet. Gruppen har tagit på sig att ansvara för att programmet hålls levande genom kontinuerliga möten och diskussioner. Gruppen kommer även att se till att programmet utvärderas och uppdateras under 2005. Till dess kommer gruppen att träffas en gång per kvartal. Sammanställande för gruppen kommer representanten för hälsorådets droggrupp att vara.

Under arbetets gång har ett stort antal kontakter skapats med flera olika aktörer i kommunen. Bland annat har alla föreningar som kommit på de föreningsträffar som arrangeras av kultur- och fritidskontoret, fått information om vikten av att ta fram policyprogram för den egna föreningen. Även företagarföreningen har fått information om policyprogram för företag.

Ett samarbete med landstinget har inletts och även om inte några konkreta åtgärder har utförts gemensamt än, finns ambitionen att göra det i framtiden.

En annan viktig del i arbetet med att ta fram ett alkohol- och drogpolitiskt program är tanken på att alla som arbetar drogförebyggande med ungdomar och vuxna, ska någon sorts gemensam grundkunskap. Denna kunskap ska inhämtas från föreläsningar och seminarier med relevanta föreläsare. En ansökan om fortsatt ekonomiskt stöd för ännu ett projektår har skickats in till länsstyrelsen. Om en fortsättning av projektiden beviljas av länsstyrelsen och kommunstyrelsen kommer ett av projektets huvudsyften vara att tillhandahålla ovan nämnda grundkunskap.

Alkohol- och drogpolitiska åtgärder

Arbeta fram strategier för att senarelägga alkoholdebuten hos ungdomar

Regelbundet återkommande, vetenskapligt utformade enkätundersökningar

En nulägesanalys av alkohol- och drogsituationen i kommunen är grundläggande för den fortsatta utvecklingen av det drogförebyggande arbetet.

Fält- och behandlingsgruppens fältassistenter har under våren 2003 utarbetat ett samarbete med andra kommuner i länet när det gäller enkätundersökningar. Samarbetet ska ge möjlighet till jämförelser mellan kommunerna. Man kan på så sätt urskilja kommuner som lyckats väl med det förebyggande arbetet och sedan ta lärdom därifrån. Utformning och bearbetning av enkäterna kommer att ske i samarbete med FOKUS (Forskning Och KunskapsUtveckling Socialtjänst) i Kalmar. Enkäterna kommer att genomföras varje år med start januari 2004. Vartannat år undersöks drogsituationen i årskurs 8 och vartannat år i årskurs 2 på gymnasiet.

Ansvarig: Fältassistenterna i samarbete med FOKUS

Tidsperiod: Start januari 2004 och sedan fortlöpande varje år

Målgrupp: Elever i årskurs 8 och årskurs 2 på gymnasiet

Gemensamt ställningstagande mot alkohol och andra droger från föräldrar och andra vuxna i ungdomarnas närhet

Det är viktigt att de vuxna i samhället sänder ut ett klart och tydligt budskap om att det inte är acceptabelt att ungdomar under 18 år dricker alkohol eller att personer, oavsett ålder, använder andra droger.

Skolan är den arena där det är lättast att nå både ungdomar och föräldrar. Ett diskussionsmaterial som är till för att användas vid föräldramöten ska användas för att stärka föräldrarna i rollen som gränssättare. Resultatet av diskussionerna ska skickas ut till alla föräldrar i klassen och ämnet ska även tas upp på utvecklingssamtalen. Ett gemensamt budskap från alla föräldrar i klassen gör det lättare för ungdomarna att veta vad som är acceptabelt och vad som inte är det. Det underlättar också för föräldrarna att finna stöd från varandra när det gäller alkohol- och drogfrågor. Skolan ska också uppmuntra intresserade föräldrar till att bilda föräldragrupper som träffas utanför skolan och till exempel diskuterar föräldraskap eller andra frågor som man finner intressanta.

Ansvarig: Skolledningen

Tidsperiod: Start under våren 2004 och sedan fortlöpande med utvärdering efter varje läsår

Målgrupp: Föräldrarna, klassföreståndarna och annan skolpersonal

En satsning på föräldraengagemang från skolan, socialförvaltningen, migrationsverket och landstinget

Föräldrarna är den största resursen i det drogförebyggande arbetet. Det är därför viktigt att alla resurser i kommunen stöder de vuxna som är närmast ungdomarna.

Framför allt ska skolan, landstinget, migrationsverket och socialförvaltningen prioritera att stötta de föräldrar man kommer i kontakt med.

Ansvariga: Skolan, landstinget, migrationsverket och socialförvaltningen

Tidsperiod: Fortlöpande

Målgrupp: Föräldrarna

Drogfria alternativ både inom kommunen och inom föreningslivet

Fritidsgårdarna i kommunen arrangerar idag drogfria arrangemang och det är viktigt att denna verksamhet fortsätter och utvidgas.

Föreningslivet i kommunen engagerar ett stort antal ungdomar och det är viktigt att man även där arrangerar drogfria alternativ på veckoslut och andra helger.

Drogfria alternativ ska finnas med som en naturlig del i all ungdomsverksamhet. Detta gäller för alla aktörer i kommunen.

Fältassistenter tillsammans med områdesgrupperna ska fortsätta arbetet med att ta fram förslag på drogfria arrangemang för kommunens ungdomar. Alla övriga arrangörer ska uppmuntras till att satsa på drogfria arrangemang för ungdomar under 18 år.

Ansvariga: Kultur- och fritidskontoret, socialförvaltningen, föreningslivet

Tidsperiod: Fritidsgårdarna arbetar fortlöpande, kultur- och fritidskontoret ska under våren 2004 se över möjligheterna att stödja föreningar som har ungdomsarrangemang på veckoslut och andra helger, fältassistenter ska arbeta vidare med att ta fram förslag på drogfria arrangemang för kommunens ungdomar

Målgrupp: Kommunens ungdomar

Minskad tillgänglighet

Idag är vetskapen om hur man får tag på alkohol stor bland ungdomarna i kommunen. Det finns indikationer på att olaglig försäljning av alkohol (hembränd alkohol och alkohol köpt utomlands) sker på olika platser i kommunen. Även langning till minderåriga sker regelbundet. De som köper alkoholen kan vara både föräldrar, syskon och äldre kamrater till ungdomarna.

Minderåriga kan även på vissa ställen inhandla sin egen alkohol i affärer, då främst folköl. För att få bukt med detta har kommunen lanserat kampanjen "Visa leg" som bland annat går ut på att alla som är under 25 år ska visa legitimation när dom handlar folköl och tobak. Kampanjen startades under våren 2003

Ansvarig: Polisen, alkoholhandläggaren

Tidsperiod: Kampanjen "Visa leg" ska fortsätta i kommunen, kommunen ska fortsätta/starta utbildning av butiks- och kroganställda under 2004 och sedan utvärdera effekterna.

Målgrupp: Föräldrar, butiks- och kroganställda

Att nedbringa den totala konsumtionen av alkohol

Information

Information om alkoholens skadeverkningar kan vara verksamt på vuxna. Denna information kan bland annat spridas av landstinget, polisen och kommunen.

Information om alkohollagen och vilka regler som gäller för servering av redan berusade personer ska ges till anställda på krogar och restauranger.

Ansvarig: Alkoholhandläggaren, polisen, landstinget, fält- och behandlingsgruppen

Tidsperiod: Fortlöpande

Målgrupp: Alla invånare i kommunen

Minskad tillgänglighet

För att få ner den totala konsumtionen av alkohol i kommunen krävs också att tillgängligheten minskas. Även vuxna dricker oregistrerad alkohol (hembränd alkohol och alkohol köpt i utlandet).

Kommunen bör också vara restriktiv med tillstånd för alkoholserving. Detta gäller både permanenta och tillfälliga tillstånd.

Ansvarig: Alkoholhandläggaren, polisen

Tidsperiod: Fortlöpande

Målgrupp: Alla invånare i kommunen

Gemensamt ställningstagande från landstinget, migrationsverket, näringslivet, föreningslivet och kommunen

Alla aktörer i kommunen ska starkt markera att ett överdrivet bruk av alkohol är skadligt. Man ska även ta ställning mot alkoholbruk vid t.ex. graviditet, amning, föreningsaktiviteter och på arbetsplatser. Detta gäller även alkoholbruk bland minderåriga.

Som nämnt tidigare ska föreningar men även näringslivet uppmuntras till att ta fram individuella drogpolicyprogram.

Kultur och fritidskontoret ska se över möjligheterna att uppmuntra de föreningar som arbetar fram och aktivt använder ett policyprogram.

Kommunen i helhet ska sträva efter att minska användandet av alkohol på alla offentliga tillställningar i kommunen.

Ansvariga: Landstinget, migrationsverket, näringslivet, föreningslivet, kommunen

Tidsperiod: Fortlöpande, kultur och fritidskontoret ska undersöka möjligheter till uppmuntran under våren 2004.

Målgrupp: Alla kommunens invånare

Att kraftfullt sätta in åtgärder för att helt få bort narkotikamissbruket och att i detta arbete prioritera åtgärder riktade mot ungdomsgrupperna

Minskad tillgänglighet

Polisen ska agera mot all distribution av narkotika i kommunen.

De redan existerande satsningar som görs ska uppmuntras. Exempel på detta är: Satsningen från polisens sida, i samarbete med Rockparty, mot narkotika på festivalen ska fortsätta. Även ”Offensiv mot narkotika” ska fortsätta sitt arbete på festivalen och en person från kommunen ska göras ansvarig för detta arbete.

Ansvariga: Polisen, Rockparty under festivalen, socialförvaltningen

Tidsperiod: Fortlöpande och varje år under Hultsfredsfestivalen

Målgrupp: Alla invånare i kommunen och besökande på Hultsfreds-festivalen

Tidig upptäckt

Skolan ska se över sina handlingsplaner för misstanke om narkotikamissbruk. Man ska även tillsammans med polisen och socialförvaltningen utarbeta metoder som snabbt möjliggör provtagning av elever som man misstänker använder narkotika.

Personal som arbetar med ungdomar ska få utbildning i hur man upptäcker narkotikamissbruk tidigt. Denna utbildning ska även i förlängningen ges till föräldrar.

Ansvarig: Polisen, skolledningen, socialförvaltningen

Tidsperiod: Handlingsplanerna ska ses över under våren 2004, utbildning av personal ska starta under hösten 2004.

Målgrupp: Skolpersonal, personal på nöjesetablissemang, föräldrar, personal på socialförvaltningen och kultur och fritidskontoret

Information

Skolan ska arbeta med att integrera ANT-undervisningen i det dagliga skolarbetet. Man ska också sträva efter att arbeta med de metoder som undersökts av Folkhälsoinstitutet och visat sig vara verksamma (dessa metoder finns beskrivna i tidigare nämnda kartläggning).

All personal som arbetar med barn och ungdomar ska ha kunskap och drogtecken och symtom. Denna kunskap ska spridas genom att man utbildar nyckelpersoner som sedan sprider kunskapen på den egna arbetsplatsen.

Diskussioner om faran med droganvändning ska tas med i det tidigare nämnda diskussionsmaterialet.

Ansvarig: Skolledningen

Tidsperiod: Diskussionsmaterialet ska introduceras och ANT-undervisningen ska ses över under våren 2004, utbildning i drogtecken och symtom ska påbörjas under hösten 2003 och innan våren 2005 ska personalen vara färdigutbildad

Målgrupp: Elever, föräldrar

Att helt få bort bruket av dopingpreparat och att i detta arbete prioritera insatserna bland ungdomar

Minskad tillgänglighet

Polisen ska precis som när det gäller narkotika agera mot allt innehav och all distribution av dopingmedel i kommunen.

Ansvarig: Polisen

Tidsperiod: Fortlöpande

Målgrupp: Alla kommunens invånare

Tidig upptäckt

Alla föreningsaktiva och personal på privata och kommunala idrottsanläggningar ska vara uppmärksamma på tecken som tyder på användning av dopingmedel. Detta gäller även all personal som arbetar med ungdomar.

Skolan ska se över sina handlingsplaner för misstanke om doping användning. Man ska även tillsammans med polisen och socialförvaltningen utarbeta metoder som snabbt möjliggör provtagning av elever som man misstänker använder dopingmedel.

Ansvariga: Föreningslivet, socialförvaltningen, kultur- och fritidskontoret, skolledningen, polisen

Tidsperiod: Handlingsplanerna ska ses över under våren 2004.

Målgrupp: Alla kommunens invånare

Information

All personal som arbetar med barn och ungdomar ska ha kunskap om drogtecken och symtom. Denna kunskap ska spridas genom att man utbildar nyckelpersoner som sedan sprider kunskapen på den egna arbetsplatsen.

Information och diskussion kring dopingmedel och farorna med att använda dessa medel ska förmedlas till föräldrar genom det tidigare nämnda diskussionsmaterialet.

Diskussioner och information om och kring dopingmedel ska även finnas i den integrerade ANT-undervisningen.

Ansvarig: Skolledningen

Tidsperiod: Utbildningen av personalen ska vara klar till våren 2005, ANT-undervisningen ska ses över under våren 2004.

Målgrupp: Personal som arbetar med barn och ungdomar, elever, föräldrar

Att utöka och effektivisera samarbetet med och mellan samhällets olika verksamhetsgrenar

Bryta ner barriärer

Samarbetet mellan de olika resurserna i Hultsfreds kommun har ökat och utvecklats under de senaste åren men fortfarande krävs det att samarbetet stärks ytterligare. Alla drogforebyggande resurser i kommunen ska sträva efter att hitta nya samarbetsparter och nya metoder i det forebyggande arbetet.

Områdesgrupperna ska fortsätta sina möten och dessa möten måste vara konstruktiva och givande för alla inblandade. Programgruppen ska träffas en gång per kvartal fram till 2005 då programmet ska utvärderas. Utvärderingen ska utföras under överinseende av programgruppen.

Föreningslivet ska till större del införlivas i det kommunala drogforebyggande arbetet, detta gäller även landstinget och kommunens näringsliv.

Ansvarig: Alla resurser i Hultsfreds kommun

Tidsperiod: Samarbetsformerna ska ses över under våren 2004, samarbetet ska sedan utvecklas kontinuerlig

Målgrupp: Alla resurser i Hultsfreds kommun

Öppen kommunikation

I alla samarbetsformer krävs en öppen kommunikation. Denna kommunikation måste dock följa rådande regler kring sekretess.

Det är även viktigt att alkohol- och drogfrågor diskuteras öppet och att man uppmärksammar den aktuella situationen i kommunen.

Ansvarig: Alla resurser i Hultsfreds kommun

Tidsperiod: Fortlöpande

Målgrupp: Alla resurser i Hultsfreds kommun

Prioritera drogförebyggande arbete

Det är allas ansvar att minska användningen av alkohol och narkotika i kommunen. Enskilda personer ska ta ansvar för sin egen och sina barns konsumtion. Kommun, landsting och andra intressenter ska se till invånarnas bästa i dessa frågor.

Alkohol- och drogfrågor ska prioriteras i kommunala diskussioner och beslut. Detta gäller även andra institutioner i kommunen. Den förebyggande aspekten ska om möjligt beaktas i beslut och åtgärder.

Ansvarig: Kommunens förvaltningar och nämnder, alla olika resurser i Hultsfreds kommun, alla invånare i Hultsfreds kommun

Tidsperiod: Fortlöpande

Målgrupp: Politiker och andra beslutsfattare, kommunens invånare